

קהילה יקרה שלנו,

עוד חודש עבר והמלחמה עדיין פה והחטופים לא. עוד חודש שאנחנו מלווים משפחות יקרות שאיבדו את היקר להן מכול. עוד חודש שכל המדינה נעה על מנעד רגשי מאתגר שבין שמחת שחרור החטופים ההירואית ובין המשך הלחימה הקשה. בתוך כל זה הילדים שלנו והתלמידים שלנו מסתובבים ומחפשים את גיל ההתבגרות שלהם. בודקים גבולות, מחפשים מידע ומעבדים רגשות בזמן שלמבוגרים סביבם אין תשובות. בחודש הזה נוסיף להם את האתגר של חופשת הקיץ על היתרונות והאתגרים שהיא מביאה איתה. הקיץ הזה דורש מאתנו תשומת לב מיוחדת כשהלב חשוף ופגיע פי כמה מקייצים של שגרה.

בשדה החינוך המיני, הקיץ מביא אתו את ההבשלה של תכניות הלימוד בחינוך למיניות ויציאתם לשיווק והרשמה לקראת שנת הלימודים הקרובה. כמי שאמונה על הועדה לפרופסיה מקצועית באגודה אני גאה לראות כיצד הסטנדרט המקצועי שהצבנו, בדיאלוג משותף עם מנהלות ומנהלי התוכניות ברחבי הארץ, תופס תאוצה וכולנו ביחד הופכים את שדה החינוך המיני למקצועי יותר ומחויב יותר. בימים אלו רבות מהתוכניות מסיימות את שלבי ההתאמה לסטנדרט המקצועי המלא וניתן למצוא באתר של האגודה מגוון תכניות המעידות כאלף עדים עד כמה השדה רחב ועשיר בחומרים, תפיסות עולם וצרכים שונים. בין התכניות החדשות שאושרו לאחרונה ניתן למצוא שתי תכניות המיועדות למגזר הדתי ותוכנית בעברית ובערבית המיועדת למחנכים ומחנכות למיניות העובדים עם בעלי מוגבלות. בסך הכול אושרו עד כה 13 תכניות.

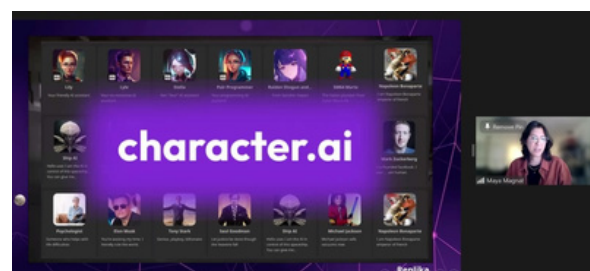
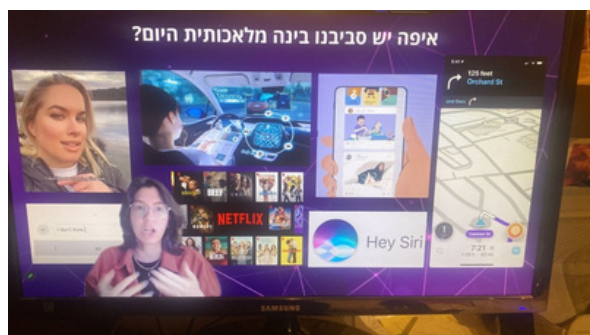
אחרון חביב הקיץ מביא אתו, גם השנה ובמיוחד השנה, את אירוע השיא של האגודה - יום העיון השנתי שיתקיים בעוד כשבועיים. הפעם יעסוק יום העיון בחינוך מיני בשנת משבר - בין שבירה, שגרה ויצירה. זו הזדמנות להיפגש פנים אל פנים ואנחנו מחכות מאוד לראות את כולכם.

מאחלת לכולנו קיץ טוב ונעים ומלא בבשורות טובות,

ד"ר מיכל פרינס

מנהלת מרכז יהל, חוקרת מיניות ואקטיביסטית
חברת הוועד המנהל של האגודה לחינוך מיני בישראל

הרצאת אגודה 7 - GPT, מה זאת אהבה? בינה מלאכותית ומיניות אנושית - מיה מגנט

ב - 17.6.24 התקיימה ההרצאה האחרונה לעונה בסדרת ההרצאות המקצועיות של האגודה, והפעם עם הרצאתה של מיה מגנט הנפלאה על בינה מלאכותית ומיניות אנושית. מיה דנה ביתרונותיה ובחסרונותיה של הבינה המלאכותית והסבירה כיצד הבינה עובדת ומה מנחה אותה. דנו כיצד השטח מתמודד עם המעבר לטכנולוגיות חדשות ואילו דילמות חינוכיות הן מביאות איתן. ההרצאה הסתיימה בהצעות יישומיות כיצד ניתן להשתמש בבינה המלאכותית במרחב של החינוך המיני. תודה רבה למיה על הרצאה מאלפת ולכל מי שהגיעה. הקלטה של ההרצאה נשלחה לחבריות וידידי.ות האגודה.

יום העיון השנתי הרביעי - הטבה מיוחדת לחברי וחברות סגל הוראה וחינוך.

הכרטיסים ליום העיון השנתי אזלו! מוזמנות.ים להצטרף אלינו בזום וגם לזכות בהקלטה של האירוע ולהשאר מעודכנות.ים.

[*השתתפות בזום - חבריות וידידות אגודה](#)

[*השתתפות בזום - סגל הוראה וחינוך](#)

[*השתתפות בזום - קהל רחב](#)

שוברת מוסכמות: חינוך למיניות בקהילה האתיופית
זוהר דמסה בלאו, נשואה + 4. בעלת המיזם "הזוהר בנוער". מנחה למיניות
בריאה ומוגנות מינית, אקטיביסטית, MA במדיניות ציבורית וממשל, מומחית
בתחום נוער בסיכון.

רקע כללי

הקהילה האתיופית בישראל מונה כ - 170 אלף איש ואישה, קהילה קטנה שמתמודדת עם אתגרים, חסמים והרבה מורכבויות. על אף התדמית שלנו שאנחנו קהילה שקטה, נחמדה, לא מפותחת ומוחלשת - אנו קהילה חזקה בעלת שורשים, תרבות ומסורת עשירה ומגוונת. בדרך לארץ שילמנו מחירים כבדים וגם כשאנו כאן בזכות ולא בחסד - הקהילה מתמודדת עם חוסר שוויון וחוסר צדק. השיח המתקיים בחברה על כך שיש הרבה תכניות לצמצום פערים ועל אפליה מתקנת הינו נכון, אך כשאין פיקוח ובקרה המשאבים לא מגיעים ליעדם. אני לא מחפשת להשתלב בחברה - אני רוצה שיראו אותי, את ילדיי ואת הקהילה כולה כחלק מהפסיפס החברתי הישראלי. האחדות, השותפות הגורלית ואהבת החינם שיש בזמן מלחמות צריכות להיות מנת חלקנו תמיד.

הכאב ואיבוד האמון בממסד

בשנת 2015 נחשפנו לשלושה אירועים מטלטלים שגרמו לקהילה שלנו לצאת ולזעוק את הכאב. האחד, סרטון בו נצפה דמאס פקדה - חייל במדים - חוטף מכות ע"י שוטר. האירוע השני, מותו של יוסף סלמסה ז"ל לאחר מפגש עם שוטרים, והשלישי - חשיפה לשיחה מוקלטת של איש בכיר בממשלה מאיים על משפחתו של אברה מגיסטו - צעיר מתמודד נפש שחצה את הגבול - שלא יספרו לאף אחד מה שקורה להם. רצף האירועים הוציא את הקהילה שלנו לרחובות, למחות ולקרוא לצדק ולהתייחסות שווה והוגנת. אנחנו לא יצאנו למחות על יוקר המחייה אלא על הזכות הבסיסית לחיים, חירות וביטחון אישי. לא לקחתי חלק במחאה ב-2015, הייתי עסוקה בגידול ילדים ובעבודה. אז עוד עבדתי כרכזת בניידת רחוב של עלם וחייתי בתוך הבועה של עצמי. בזמן שהקהילה שלי מחתה, שוטטתי עם צוות מתנדבים ברחובות רמלה לאתר נוער ברחוב ולהכיר להם את הפעילות שלנו. במהלך השוטטות פגשנו חבורה גדולה של צעירים בני הקהילה שחזרו מהמחאה. כולם כעסו, הם היו תוקפנים ושיתפו אותנו בפיזור האלים שהיה במחאה בת"א. ראיתי בעיניים שלהם את התסכול וההשפלה שחוו. זאת היתה תחילתו של תהליך התפכחות עבורי. לאט לאט הבנתי למה הרגשתי לפעמים "פחות" ליד אנשים "לבנים". התחלתי להכיר בזה שרואים אותי קודם כל דרך צבע העור שלי ולא בזכות מי שאני. נחשפתי להיררכיות החברתיות, להקצאת המשאבים השונה בין המרכז לפריפריה, לעוולות ולחוסר הצדק והשוויון לא רק כלפי הקהילה שלנו אלא כלפי עוד קהילות ומגזרים. מתוך הרצון לקחת אחריות על החיים שלי, לייצר לילדים שלי ולחברה בה אני חיה מציאות טובה ויותר, החלטתי לא לקבל את המצב הזה כגזרת גורל ולפעול. חלק מהאקטיביזם הזה עבורי הוא להביא את השיח על המיני מגדרי לקדמת הבמה. זה לא פשוט וקל, זה מאבק יום יומי. אני ורבים כמוני לא נותנים לאף אחד להגדיר ולהכניס אותנו לתבניות משום שזה נוח וקל להם, אנחנו פועלים לשינוי תודעתי קהילתי וחברתי.

אנו כבני אדם נוטים במודע ולא במודע לתייג אנשים ששונים מאיתנו ואף לפחד מהם מבלי להכיר. יש לכך השפעות רבות בפגישה שלנו עם הקהילה האתיופית ובעבודה איתה. על מנת שנוכל להביא לשינוי וסולידריות חברתית אמיתית עלינו להכיר בחוסר השוויון והצדק, בתפיסות שאולי אימצנו ובדעות קדומות שנמצאות בראש שלנו. ההכרה בכך היא תחילתו של שינוי שיביא להסתכלות אחרת על יוצאי אתיופיה.

שפה מעצבת תודעה

כאמא ל - 4 ילדים כהי עור וכמי שמלווה הורים, ילדים ובני נוער מהקהילה, אחד הפרויקטים שלקחתי על עצמי לשנות בחלקת האדמה שלי כדי לחזק את הזהות וחוסן הרגשי והחברתי שלנו בחברה היא שינוי השפה. כאנשי חינוך וטיפול חשוב שנשים לב לשפה בה אנו משתמשים, כי אנו יודעים כמה כוח יש למילים שיכולות לרפא אבל גם להרוג. חלק ממסע שינוי השפה שאני מקדמת בקרב הקולגות שלי זה שינוי השימוש במילה שחור כמשהו שמסמל דבר שלילי. שחור זה צבע, הוא לא אמור לתאר רגשות וסיטואציות. אנשים רבים משתמשים בשחור כדבר שלילי. דוגמה אקטואלית - מסגרו את השבת הנוראית כשבת השחורה. בנוסף, גם בבוקר שעילת הסבירות עברה, הדף הראשון בכל העיתונים היה בצבע שחור ולמטה היה כתוב "יום שחור לדמוקרטיה הישראלית". שימוש במילה שחור בהקשר שלילי יכול לפגוע בדימוי ובערך עצמי של כהי עור, ביניהם יוצאי אתיופיה.

מודל היופי וכהות עור

אני רוצה לחלוק איתכם. כלי פרקטי שמסייע לי לקיים דיון סביב על אידיאל היופי. אני בטוחה שרבים ורבות משתמשים ב"שמש אסוציאציות", אני רק רוצה להוסיף עוד שאלה שיכולה לסייע לקיים דיון חשיבה ביקורתית על מודל היופי. לשאול מי נחשבת יפה? לכתוב על הלוח את כל התשובות שהם מעלים ואז לשאול - מה צבע העור של מי שנחשבת יפה? לרוב יגידו "שזופה", לפחות ממה שאני נתקלתי. אז בואו נדבר רגע על מה זה אומר להיות שזופה? זה לא להיות שחורה מדי אבל לא לבנה מדי נכון? בואו נחשוב מה עובר על אותה נערה שהיא לבנה מדי, שחורה מדי, ג'ינג'ית, מלאה, כל מי שהיא לא בדיוק אידיאל היופי. המטרה שלנו היא גם לחשוף אותן. למודלים שונים של יופי. בהקשר הזה אפשר לספר, שבאתיופיה נשים מלאות נחשבות ליפות וזה מעיד על עושר ושפע. במסרים שלנו לנוער אנחנו צריכות. לתת ביטוי למגוון של נראויות וגם לחשיבות של העולם הפנימי אל מול המראה חיצוני. השונות שלנו, הקהילה האתיופית, תמיד נראית לעין. מודל היופי שאנו נחשפים. ות אליו בשלטי חוצות, בתקשורת ובמדיה הוא לרוב מאוד רחוק מהנראות שלנו וזה משהו שחשוב לזכור כשאנחנו עובדות. עם נוער מהקהילה.

חסמים ופערים בין דוריים בתקשורת

הקהילה האתיופית הינה קהילה שמרנית מסורתית והשיח על מיניות, זוגיות, גוף ויחסים לרוב לא מתקיים באופן ישיר אלא יותר באופן עקיף. הדור המבוגר והילדים והילדות שעלו ארצה סביב גיל ההתבגרות אימצו את השפה, הנורמה והתרבות כפי שהיו באתיופיה: הגבר הוא הקובע, לא מדברים על

רגשות והכל נשמר בבטן. מה יגידו ויחשבו האחרים זה מה שמפעיל את רובם. כשאנחנו מסתכלות.ים על הקהילה האתיופית אנו מסתכלות.ים על שלושה דורות: הדור הראשון – המבוגרים – דור תליתי בגלל השינוי בשפה, התרבות החדשה והסמכות ההורית שכמעט ונלקחה מהם.

הדור וחצי - ילדים הוריים - מצד אחד הפכו להיות "המטפלים והמתרגמים" של ההורים ומהצד השני מנסים להשתלב בחברה עם שתי זהויות, שפה וחינוך שונים. יש לקחת בחשבון שרוב העליות הראשונות הגיעו מכפרים ולא כולם למדו. רוב הילדים ובני הנוער שאנו פוגשים הינם ילדים להורים שעלו ארצה וסובלים מהפער הללו. כמו כן מהיעדר שיח על רגשות ומיניות.

הדור השלישי הוא הדור שנולד, התחנך וגדל בארץ. זה דור שלא דובר את שפת האם, הם ישראלים מתבגרים לכל דבר. העוולות כלפי הקהילה משפיעות על עיצוב זהותם ועל מצבם הרגשי והחברתי, והם חווים תסכול ומשבר זהות. בשביל להבין כיצד אנו מדברות.ים עם הנוער על נושאים שקשורים למיניות אנחנו צריכות להתאמץ ולהבין את אופן התקשורת ולהכיר גם את השוני בין הדורות. בתרבות האתיופית באופן כללי יש פחות תקשורת מילולית ישירה אלא יותר דרך שפת גוף, דימויים ומשלם, סיפורים שמתוכם צריך להבין את המסר.

דוגמא להבדלים תרבותיים בתקשורת: באתיופיה, כשהורה מדבר עם הבן שלו, הראש מוטה כלפי מטה והדבר מסמל כבוד. לא מסתכלים בעיניים להורים ומבוגרים. כאן בישראל, אדם שמוריד את הראש נתפס כאדם חסר ביטחון ולעיתים כאילו מזלזל באדם שמדבר איתו. בנוסף באתיופיה יש ערבות וקהילתיות הדוקה עד כדי כך שילדים וילדות מחשיבים שכן.ה או מכרה. לקרוב משפחה רק מעצם ההיכרות איתו.ה. כאשר בני משפחה או מכרים נפגשים, ההורים ממש דורשים לנשק את הקרובה. - גם אם הילדה לא רוצה. כאן אנו רואים את הקונפליקט וחוסר ההלימה בין השיח שאנו מקדמים.ות על הסכמה, גבולות והקשבה לקול הפנימי לבין המציאות בשטח. יש לקחת בחשבון כי המושגים הללו יכולים לייצר בלבול עבור ילדים ונוער מהקהילה האתיופית.

מאפיינים תרבותיים בהקשרים מיניים

באתיופיה, אישה בנדה נמצאת בבקתה שנקרא "מרגם גוג'ו" - מימי הנידה ועד הטבילה בנהר, כך גם לאחר לידה היא שוהה בבקתה. אם ילדה בן היא שוהה שם 40 ימים ואם ילדה בת - 80 ימים. זהו מרחב נשי בו ישנן נשים צעירות ומבוגרות יחד. באתיופיה לא היתה מבוכה ובושה סביב הווסת והלידה, כולן היו יחד לומדות אחת מהשניה, נותנות לגוף ולנפש לנוח ולהתחזק. כל דבר שאישה בנדה הייתה נוגעת בו היה נחשב לטמא. המשפחה המורחבת מטפלת בילדים ובבעל בזמן שהאישה היולדת או בנדה נמצאת בבקתה. את המסורת הזו אנו כבר בקושי רואות מתקיימת בישראל. אמהות שעלו לישראל מתגעגעות למרחב הזה שתיארו כמרחב טיפולי, מעצים ומחבר. גם מוסד הנישואים בישראל שונה ממה שהיה נהוג באתיופיה. באתיופיה כבר מגיל צעיר ייעדו ילדות לנישואין ונשים הביאו ילדים בגילאים צעירים, אפילו בגיל 13. בקהילה שלנו עד היום אסור להביא ילדים לפני החתונה ולכן אם יש מישהי שנכנסה להריון לפני החתונה, כנראה שהמשפחה תכריח את בני הזוג להתחתן.

באתיפיה ילדים הם ברכה ולכן באתיפיה היו מביאים יחסית הרבה ילדים. הורים לא התקשו בגידול הילדים כי כולם חיו בשבטיות ועזרו אחד לשני, הילדים גידלו אחד את השנייה. בישראל יש ירידה בילודה גם בקהילה האתיפית. אחת מהסיבות היא מדיניות ממסדית מכוונת; בשנת 2013 מדינת ישראל הודתה כי נשים אתיפיות קיבלו במחנות המתנה לישראל וגם כאן בישראל את זריקת ה"דפו-פרובר" כדי לצמצם ילודה בקרב הקהילה, זריקה נפוצה בקרב חוסות ונשים הסובלות מפיגור.

האישי הוא הפוליטי

לפני שניגשים לשיח על חינוך מיניות עם ישראלים ממוצא אתיפי יש להכיר בכך שכמו בקהילות אחרות שהן שמרניות ומסורתיות - גם בקהילה האתיפית שיח על מיניות הוא טאבו ואסור. בנוסף יש את שלל האתגרים והמורכבויות הייחודיות של הקהילה שבחלקן ביקשתי לשתף אותכן. כאן. לעיתים אני חווה המון תחושת בדידות ותסכול בניסיון להביא מענה מותאם עם רגישות תרבותית לקהילה, במיוחד כשזה נוגע לאלימות מינית שהיא נושא מושקק ולא מטופל בקהילה שלנו. מי שבחרו להוציא את האמת על פגיעה מינית שעברו שילמו מחירים כבדים ונשארו לבד. נפגעים ונפגעות מתקשים בצריכת השירותים הקיימים כי הם אינם מונגשים לקהילה ואין להם כוחות נפש להתמודד עם הבירוקרטיה. יש מעט מאוד ארגונים שמתאימים את השירותים שלהם לצרכים של הקהילה. נפגע או נפגעת אשר בחרו לטפל בעצמם. באופן עצמאי, לא תמיד יצליחו לעמוד בעלויות הטיפול ויפסיקו אותו. כתוצאה מכך נוכל לראות אתיפיים במחלקות פסיכיאטריות סגורות באחוזים גבוהים, בני נוער במסגרות של חלופת מעצר ואף בכלא. עבריינות ופשע הם הרבה פעמים תוצר של מחסור במענים טיפוליים. כל ההצטלבויות האלה יכולות להמשיך לקיים את המחשבה עלינו כ"בעייתיים", "ביישנים", "חלשים" ו"לא מפותחים", במיוחד שיש השפעה רבה לתקשורת בעיצוב התודעה לגבינו.

כמה מילים לסיכום

הכתיבה במידעון והיותי חברה באגודה לחינוך מיני בישראל מפיגים מעט את תחושת הבדידות ונותנים לי כוח ותקווה, במיוחד שאני רואה שיש קולגות מדהימות ומדהימים שמגיעים גם הם מקהילות שמרניות ומסורתיות ומקדמים את השיח המיני בקהילה שלהם. הכתיבה כאן היא גם קריאה אליכן, ארגונים ועצמאיים. ואת לעשות התאמות בתכנים ולפנות גם לקהילה האתיפית. אני מזמינה כל ארגון, איש ואשת חינוך וטיפול שרוצים להתייעץ או לעשות סיעור מוחות לפנות אליי בנושא.

"הקול קול יעקב" - חויית הארון הדתל"שי

מורן נקר ותומר אליאסיאן, בוגרות תוכנית ההכשרה של "דלת פתוחה" להנחיית קבוצות למיניות בריאה ומקימות המיזם ["מועדון העגלות הריקות"](#): פלטפורמה למגוון של תכנים, הרצאות, מפגשים וסדנאות עבור דתל"שים ודתל"שיות.

בסוף המפגש הראשון בקורס הנחיית קבוצות של דלת פתוחה, בזמן שירדנו במדרגות של שונצינו 5, וכיאה לדתל"שיות הוותיקות שאנחנו, התווכחנו. ככה התחיל הקשר בינינו, אחרי שהוכחנו לעצמנו שאנחנו מסוגלות לריב ומפה אפשר רק לעלות. רק בסופה של אותה שנה, מורן הציעה שנפתח ביחד קבוצה למיניות בריאה עבור דתל"שים ודתל"שיות. הרעיון הזה היה רק תחילתו של המיזם "מועדון העגלות הריקות", פלטפורמה לתרבות וקהילה עבור מי שעשו את המעבר מהעולם הדתי אל העולם החילוני. נעים מאוד, אנחנו מורן נקר ותומר אליאסיאן, ואנחנו רוצות לשתף אתכן בתובנות שגילינו בשנתיים האחרונות, מאז שהקמנו את "מועדון העגלות הריקות".

דתל"שים, חוזרים בשאלה, יוצאים מארון הקודש, עגלות ריקות - לא משנה באיזה מושג נשתמש כדי לתאר את מי שהיגרו מהעולם הדתי לעולם החילוני, כולם מרמזים על מי שהיו בעולם הדתי ועכשיו כבר לא. על פניו, הם נהנים משני העולמות ויודעים לדבר את שתי השפות - הדתית והחילונית כאחת. הם התחנכו על ברכי הדת וחינכו עצמם מחדש בדרכי העולם החילוני. אך בפועל, היציאה מהעולם הדתי אל העולם החילוני דומה יותר למסע בשטח ההפקר, מקום שהוא לא בדיוק כאן אבל גם לא בדיוק שם. נשמע מאתגר, לא? אז בואו נצלול אל האתגרים שבדרך.

גבולות

המנגנון של העולם הדתי מציב גבולות עבור מי שחיים בתוכו (בין אם בחרו בו בעצמם או נולדו לתוכו) - חוקים ומצוות, שכר ועונש. הגבולות האלו מכתיבים איך צריך לחשוב, איך צריך להתנהג ואיך צריך להרגיש. על איזה מן הגבולות מקפידים ואכיפת הגבולות האלו משתנים בין מסגרות דתיות כמובן, אך מה שמשותף להן היא העובדה שאלו גבולות חיצוניים, כלומר מגיעים מחוץ לאדם. כאשר יש שאלה לגבי הגבולות האלו הכתובת לבירור התשובה תהיה לשאול את הרב, לפתוח קיצור שולחן ערוך, להשתמש בשו"ת SMS (מדור קבוע בעלוני השבת שבו מפרסמים שאלות ותשובות שנשלחות לרבנים בהודעות טלפון) או במילים אחרות, לפנות החוצה כדי לענות על שאלה שמגיעה מבפנים. יתרה מזאת, העולם החילוני מצטייר כעולם ללא גבולות, עולם שבו "איש הישר בעיניו יעשה". עבור מי שעושים את המעבר אל העולם החילוני, ישנה התנגשות חזיתית עם העובדה שגבולות בהחלט קיימים בעולם החילוני, אבל בניגוד לעולם הדתי, אין ספר שאפשר לפתוח ובו יהיו תשובות לשאלות איך להתנהג.

היפרדות מהקהילה

הבחירה בדרך חיים שונה היא לא רק בחירה לגור במקום אחר או להצביע למפלגה אחרת בבחירות. היא בראש ובראשונה שינוי של אורח החיים ותפיסת העולם ובשל כך, התנגשות בלתי נמנעת אל מול הסביבה בה גדלת. אין עולם דתי ללא קהילה, ואיך אפשר לחיות בקהילה שאני כבר לא שייך אליה – רעיונית, מעשית, רגשית? היחס של הקהילה למי שעוזבים אותה משתנה כמובן, אבל הוא יכול להוביל גם לנתק ממשי מהמשפחה והחברים (ובניגוד למה שאולי תחשבו, זה ממש לא מייחד רק את מי שבאו מהעולם החרדי).

החשש מאותנטיות

דרך החיים החדשה הזו מלווה בקושי להיות מי שהם, מתוך חשש מתגובת הסביבה למעשים שלהם. זה יכול לנוע בין ויתור על חלקים מהעצמי כדי לא לפגוע בסביבה (כמו למשל להישאר אצל ההורים לאורך כל השבת, כדי לא לחלל שבת באמצע עבודתם), עבור בלא לשתף בחוויות אישיות כי הסביבה לא מאשרת אותם (כמו למשל לדבר על הדייט שהיה לך שלא ידעת אם הנשיקה בסופו הייתה בסדר או לא) ועד להסתרה של העצמי ממש (הורים שחושבים שהילד שלהם דתי למרות שהוא ממש לא).

האתגרים האלו (ועוד), הופכים את היציאה מארון הקודש להתמודדות עם חוויות ארון על כל המשתמע מכך – הסתרה, בושה, אשמה, ביטול העצמי. גם מי שכבר יצאו מארון הקודש אל מול הסביבה שלהם, עדיין מתמודדים עם שחזור חוויות היציאה בחיים האישיים שלהם שוב ושוב, כמו למשל שיתוף בניסיון המיני שלהם בקשר חדש. היעדר המודעות לחוויה הזו מעמיד בסיכון את אוכלוסיית המהגרים הזו, במיוחד, אך לא רק, בשדה המיניות. הקושי בהצבת גבולות (כלומר ההבנה שיש גבולות בעולם החילוני וללמוד איך להציב גבולות מבפנים ולא מבחוץ), החשש משיתוף של החיים החדשים עם הסביבה ממנה באת וההתנגשות בין תפיסות העולם הדתי והחילוני אל מול מיניות, הופכים את ההתמודדות של דתל"שים ודתל"שיות עם שדה המיניות להתמודדות של ילדים שנשארו בלי ההורים בחנות ממתקים – או שהם ייכנסו לבולמוס של אכילה עד הקאה וחוזר חלילה עד שילמדו את הגבולות שלהם, או שהם יברחו החוצה מהחנות מרוב פחד ולא ייכנסו שוב, או שהם יסתובבו ואולי ישימו משהו בשקית אבל לא יעזו לאכול ממנה. אז מה הנפקא מינה (או בחילוניות – השורה התחתונה) למי שקראה עד כה? איך זה רלוונטי עבור מחנכות למיניות בריאה?

החוויה של פריצת הגדר, הליכה מחוץ לגבולות המקובלים של הסביבה, לא שמורה רק לדתל"שים. גם מי שספגו חינוך דתי או שמרני אבל לא מתנהלים בדיוק כפי שלימדו אותם, עלולים לחוות אלמנטים דומים מחוויות הארון הדתל"שי. המודעות לאתגרים שמלווים את היציאה מהתלם, בשילוב עם שיום נכון שלהם, יכולה להוות מצפן לניווט בשדות הלא מוכרים שבדרך. הפעילות במועדון העגלות הריקות בשנתיים האחרונות, מאפשרת לנו להעלות את המודעות של מי שעשו את המעבר מהעולם הדתי לעולם החילוני, לאתגרים והדפוסים שמלווים, בצורה כזו או אחרת, את כל מי שיצאו למסע הזה, בכל גיל. המיזם נוצר כדי לתת מענה לצורך שעלה מהשטח – לחיבור, שיתוף, הזדהות, צמיחה משותפת וקהילה.

טיפים להורים ומחנכים.ות לקראת היציאה לחופש הגדול יונינה רובינשטיין וסתר גל

הקיץ בפתח והאתגריים החינוכיים שעומדים בפנינו מקבלים זווית חדשה. הלוי"ז של המתבגרים.ות. משתנה, המסגרת משתנה, הנוכחות של אנשי ונשות החינוך בחיים שלהם משתנה. בקיץ יש קפיצת גדילה משמעותית, רצון לעצמאות, להתנסות, יש מצד אחד הרבה יותר אינטרקציות חברתיות (רובן בבגדי ים, במרחבים ללא מבוגרים או בשעות קטנות של הלילה) ומצד שני הרבה זמן של לבד, של למצוא תעסוקה לעצמי ומסך. הרבה יותר מסך. ריכזנו כאן עבורכם כמה נקודות שאפשר להתייחס אליהן לקראת ובמהלך החופש הגדול:

גבולות

החופש הגדול הוא נהדר ובשם שלו טמונה האפשרות האדירה שלו - מרחב של חופש גדול. מדהים! הביטוי הזה עלול גם לשדר שאין כללים וגבולות יותר - הכל מותר! הכל אני יכולה - כי זה החופש הגדול. התחושה הזו יכולה להביא למרחב התנסות בעייתי ולכן חשוב להגדיר את הגבולות מחדש. קבעו ביחד ומראש את הגבולות בבית - וקחו בחשבון שהם צריכים קצת להשתנות. לדוגמא: זמן שינה וערות, יציאות (לאן ומתי, עם מי, איך מגיעים/ חוזרים).. אפשר לנצל את ההזדמנות הזאת לקיים שיחה משותפת ולחשוב ביחד על גבולות: מה הם הגבולות האישיים שלך? גבולות בחבר'ה שלך? איך מציבים גבול? אין שומרים עליו? (נגיד לדוגמא: מייצרים מנגנוני השהייה לפני שמגיעים לגבול עצמו). מה קורה כשגבול נחצה? (ואולי לתאר איך זה מרגיש בגוף).

זמן מסך

גם כאן יש לחשוב יחד על גבולות - האם רוצים לנעול את הגלישה בשעות מסוימות, כמה שעות ביום יהיה להם טוב, באיזה תכנים צופים ובמה לא, איפה מתאים להיות עם מסכים לבד ואיפה זה עלול להוביל אותי לאתרים ותוכן שלא עושה לי טוב? להציע לשדרג את התוכן שבמסכים - להבחין בין שימוש סביל (שרק צופים וצורכים תוכן) לשימוש פעיל (שבו מתעסקים, לומדים). אפשר לעשות מנוי לאתרים מעניינים עם תוכן משמעותי, ללמוד מיומנות חדשה, לפתח תחום עניין וכד'.

דימוי גוף

נושא מאוד רגיש, שמבקש המון שיח ורכות - בייחוד בחודשי הקיץ שבו יש יותר שיח על גוף. חשוב להיות בערנות לילדה. שלך, להתבונן על שפת הגוף שלהם, על בחירות הלבוש, לשים לב לתגובה שלך כלפי הלבוש או הגוף שלהם.

- יכול להיות שהשיח על שיער גוף יגבר - מומלץ לדבר, לפתוח את הדילמה ולהיות אוזן קשב וגב תומך להתלבטות.

- לעזור במודעות לבחירת לבוש התואם את המרחב שאליו אנחנו הולכים, לתמוך גם ברצון לקנות ולהתנהל באופן עצמאי בבחירות הלבוש שלי (ולזכור שתמיד תמיד יש גם השפעה תרבותית וחברתית על כל בחירה שכזו).
- לזכור שלבוש הוא לא הזמנה לפגיעה אבל לבוש הוא שפה שלא תמיד הילדות. ים שלנו מודעות. ים למסרים שהיא מביעה לסביבה. אז אפשר לשקף, לייצר שיח לא שיפוטי סביב זה, לזכור שאלו גם שאלות שאנחנו כמבוגרים שואלים את עצמינו - אז ללמד אותם לשאול את עצמם. את השאלות האלו.

תנועה פיזית

תנועה פיזית היא אחת הרכיבים החשובים ביותר לבריאות הנפש והגוף. לפעמים כשילדים גדלים, רמת הפעילות הגופנית שלהם בחופשים יורדת. לכן כדאי לחשוב איך מייצרים חופש גדול שתומך בתנועה. נסו לא להציג את זה כעידוד להיצמדות למודל יופי פוגעני או כ"עונש" על זה שהיית מול המסך כל היום. אפשר לדוגמא לשלב את זה כזמן משפחה (טיולים, אופניים, הליכות/ריצות משותפות).

התנהגות מינית בטוחה

לתת מקום לשיח ולרצון להתנסויות מיניות תואמות גיל ומיטיבות. אפשר לספר סיפור מהנעורים שלך, אפשר להזכיר אמצעי מניעה, אפשר להזמין לשתף ולדבר. להזכיר שמיניות עושים ממקום של רצון ולא לחץ חברתי (אולי לדבר על מערכת שיקולים לקיום מגע מיני).

נורות אדומות

- החשיפה לפגיעות קיימת בכל המרחבים ובכל הזמנים בשנה אבל בחופש הגדול יש מסגרות חדשות (מפגש עם אנשים וסיטואציות חדשות) ותחושה של פריקת עול (גבולות משתנים). חשוב לחזור על שיח של רצון והקשבה לגבולות גוף של האחר. ת (ושלי) וכללי התנהלות ובטיחות במרחב. לדוגמא:
- לתת תזכורות מדי פעם שאנחנו לא יודעים מי נמצא מאחורי המסך ולכן - לא מתכתבים או שולחים תמונות פרטיות למי שאנחנו לא מכירים.
 - אם היית במרחב ציבורי וחווית הטרדה כלשהי - אפשר: להתקשר אלי, לפנות לאדם מבוגר שנמצא בסביבה.
 - לתת כלים להתנהלות במרחבים שיכולים להיות מסוכנים כמו לדוגמא: מלתחות בחוף ציבורי, פארקים חשוכים, אוטובוסים.

צידה לדרך

- לקראת יציאה לפסטיבל/ לים/ לאירוע קיץ/ הופעה ציידו אותם במסרים לדרך:
- הנאה - אם לא כיף - אז לחזור הביתה.
 - לא משנה מה ברגע שתתקשר. י אלי אני באה לקחת אותך - בכל שעה ומכל מקום.

- רואה משהו שהוא לא סבבה? חשוב למצוא מבוגר שיעזור לך או שפשוט להתקשר אלי.
- מומלץ להקפיד ללכת בקבוצה ולא לבד (כן, גם לשירותים).
- אני לא בעד סמים ואלכוהול אבל אם יהיה משהו מאלו בסביבה שלך אני מציעה לחשוב טוב האם אתה בסביבה מוגנת ובטוחה? האם יהיה מי שישמור עליך אם משהו ישתבש? האם זה מתאים לך להתמודד עם השלכות כאלו ואחרות שיכולות להגיע עם זה?
- אני פה להתיעצות - גם אם פיזית אני לא לידך.

מצאו זמן לדבר איתם על העניינים החברתיים. איך?

- להתעניין - בלי שיפוטיות.
- להסתקרן - ולאפשר לילד.ה שלך להיות "היודע.ת".
- להקשיב - בלי לתת עצות, פרשנויות או הסברים.
- לשאול אותו/אותה - רוצה לשמוע מה דעתי בנידון? (לא תמיד התשובה היא כן. וזה ממש בסדר)
- להגיד מראש מה הצפיות שלכם מההתנהגות שלהם בבית במהלך החופש הגדול. לדוגמא: עזרה בבית, חברים, נוכחות, סגירת דלתות, לבוש וכו'.

להיות שם איתם ובשבילם

ולזכור שחופש הוא גם הזדמנות נפלאה ונהדרת לגדילה, קרבה וזמן איכות.

סהר גל

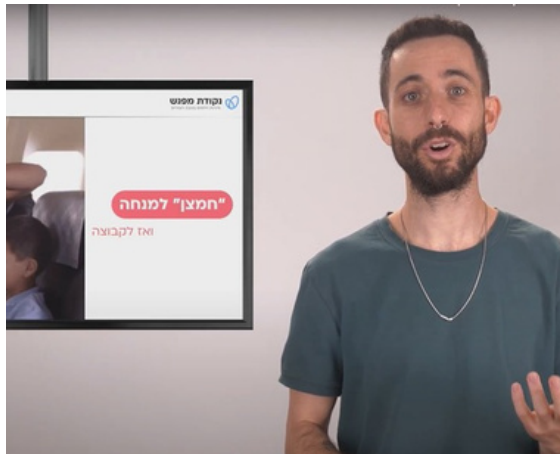
מורה, חוקרת, מרצה ומנחת סדנאות לחינוך מיני, ממנהלות קהילת הפייסבוק [חינוך למיניות חיובית](#), בעלת הפודקאסט [חינוך מיני - שיחה בגובה העיניים](#). חברת הוועד המנהל של האגודה לחינוך מיני בישראל.

יונינה רובינשטיין

מחנכת למיניות בריאה ורכזת תחום מיניות ב**מכון באר אמונה**. עובדת עם נוער, הורים ומבוגרים להנחלת מיניות מבוססת ערכים.

קורס הצעד הבא - כלים מתקדמים למפגש חינוכי משמעותי

נקודת מפגש

קורס דיגיטלי חדש שנותן כלים למפגש חינוכי משמעותי מתוך התבוננות ברבדים הסמויים שבמפגש עם נוער. הקורס בנוי מ-5 הרצאות ממוקדות. [עלות מיוחדת לחברות וחברי אגודה - 150 ש"ח בלבד.](#)

[לפרטים נוספים והרשמה](#)

הרשמה להכשרה המקיפה ביותר בארץ בנושא מיניות בילדות

התפתחות מינית, חינוך מיני ומוגנות מינית החל מהגיל הרך ועד סוף בית ספר יסודי.

הכשרה היברידית (פרונטלי ומקוון)
96 שעות לימוד
מסלול בוקר ומסלול ערב
נובמבר 2024

מרכז אינא AYANA
ד"ר חן קוביץ מוסה

הרשמה מוקדמת עד ה-10.7.24
600 ש"ח הנחה

הכשרה מקצועית בנושא מיניות בילדות

מרכז אינא

הכשרה המקיפה ביותר בארץ בנושא מיניות בילדות: התפתחות מינית, מוגנות מינית וחינוך מיני בגיל הרך ובגילי בית ספר יסודי. ההכשרה בנויה מ-96 שעות לימוד פרונטליות ומקוונות ותחל בחודש נובמבר. לנרשמות.ים עד ה-10.7.24, הטבה בסך 600 ש"ח.

[לפרטים נוספים ולהרשמה מוקדמת](#)

הכשרה ייחודית למחנכות ומחנכים למיניות בנושא **חינוך מיני מודע פגיעה וטראומה מינית**

מרכז סיוע השרון
לנפגעות ולנפגעי
התקיפה מינית

הכשרה ייחודית למחנכות ומחנכים למיניות בנושא: חינוך מיני מודע פגיעה

וטראומה מינית

מרכז סיוע לנפגעות ונפגעי תקיפה מינית - השרון

מרכז סיוע השרון מזמין אתכן.ם להכשרה ייחודית בנושא חינוך מיני מודע פגיעה וטראומה מינית. בואו להעמיק ולחקור את עולם הפגיעה המינית להחזיק את הרצף בין פגיעה מינית למיניות מיטיבה בצורה עגולה ומורכבת יותר. ההכשרה תתקיים במרכז הסיוע ברעננה ב 24/7 ו- 31/7 בשעות הבוקר.

[לפרטים נוספים והרשמה](#)

דרושות. ים מנחים. ות למרכז סיוע תאיר

מחלקת החינוך במרכז הסיוע לנפגעות ונפגעי אלימות מינית תאיר מגייסת מנחות ומנחים לשנה"ל תשפ"ה, להנחיית סדנאות העוסקות במיניות, מגדר, זוגיות, תקשורת, גבולות והסכמה חופשית למען קידום מיניות מיטיבה וצמצום תופעת האלימות המינית. הסדנאות תהליכיות ומתקיימות במסגרות פורמליות, בלתי פורמליות ובמסגרות של נוער בסיכון. קורס ההכשרה יתקיים ברחובות מה-1/9 עד ה-13/10.

[לפרטים ולשליחת קורות חיים](#)

עד כאן להפעם.

לפרסום במידעונים הבאים, או לכל רעיון או עניין אחר, מוזמנות. ים לפנות אלינו במייל sexed.aguda@gmail.com.

להתראות ביום העיון!
(וגם במידעון הבא :)

עורכות:
עתר רוזנפלד, ד"ר נטע ארנון שושני

